

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
A.

Δικό μας, λοιπόν, έργο των ιδρυτών της πόλης, είπα εγώ, (είναι) να αναγκάσουμε και τις εξαιρετικές φύσεις να στραφούν (επιδοθούν) προς τη μάθηση (εκείνου), που προηγουμένως είπαμε ότι είναι το ανώτερο, να δουν δηλαδή και το αγαθό και να επιχειρήσουν να ανεβούν εκείνη την ανηφορική οδό και όταν, αφού ανεβούν, το δουν καλά, να μην τους επιτρέψουμε (αυτό) που τώρα τους επιτρέπεται.

Ποιο δηλαδή (είναι αυτό);

Το να μένουν συνεχώς στον ίδιο τόπο, είπα εγώ (ο Σωκράτης) και να μη θέλουν να κατεβαίνουν πάλι κοντά σε εκείνους τους δεσμώτες ούτε να μετέχουν μαζί με εκείνους και στους κόπους και στις τιμές, είτε είναι ταπεινότερες(ανάξιες λόγου) είτε είναι σπουδαιότερες.

Ύστερα, είπε, θα τους αδικήσουμε και θα τους αναγκάσουμε να ζουν χειρότερα, ενώ είναι δυνατόν σ' αυτούς να ζουν καλύτερα;

B1.

α) «ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον»:

Το Αγαθόν είναι το μέγιστο μάθημα, το ύψιστο σημείο της γνώσης, είναι το φως, ο ήλιος, η αλήθεια, η μεγαλύτερη αξία (**μέγιστον μάθημα**).

Ο Σωκράτης σε αυτό το σημείο ορίζει ποιο είναι το ύψιστο μάθημα. Είναι η γνώση, η θέαση του Αγαθού. Το Αγαθό είναι:

1. Το «είναι» και ό,τι διατηρεί το «είναι». Δηλαδή το ον, η βαθύτερη ουσία των όντων. Όχι το φαίνεσθαι, αλλά το είναι.
2. Η τάξη, ο κόσμος (η κοσμιότητα, οργάνωση,) και η ενότητα που διαπερνά και συνέχει την πολλαπλότητα. Δηλαδή, το Αγαθόν είναι η οργάνωση, η ομορφιά, είναι αυτό που επιτρέπει την ύπαρξη τάξης και συνοχής ανάμεσα στα διαφορετικά.
3. Ό,τι παρέχει την αλήθεια και την επιστήμη. Το Αγαθό, δηλαδή, είναι το φως, είναι το μέσο που παρέχει τη δυνατότητα στον άνθρωπο να ξεφύγει από την πλάνη, από το ψεύδος και να κατακτήσει την αλήθεια, να οδηγηθεί το δρόμο της επιστήμης βγαίνοντας από τον κόσμο του πνευματικού σκοταδιού και της άγνοιας.
4. Η ύψιστη αρχή και η πηγή του όντος και της γνώσης.
5. Ο δημιουργός του φωτός που υπάρχει στον ορατό κόσμο.
6. Η προϋπόθεση για την ορθή πολιτική συμπεριφορά.

Υπάρχει δυνατότητα κατάκτησης του Αγαθού. Δεν είναι κάτι το απλησίαστο, το ανέφικτο. Αντιθέτως, με τη συνδρομή της παιδείας είναι δυνατόν ο άνθρωπος να το προσεγγίσει (*ἀφικέσθαι*) και να το κατακτήσει.

Μπορεί να υπάρχει δυνατότητα να προσεγγίσει ο άνθρωπος το Αγαθό, όμως αυτό δεν ισχύει για όλους τους ανθρώπους. Μόνο οι προικισμένες φύσεις, οι άριστοι, είναι αυτοί που μπορούν να φτάσουν στην ύψιστη αυτή γνώση. Οι περισσότεροι άνθρωποι δεν έχουν εκ φύσεως την ικανότητα να αναρριχηθούν τόσο ψηλά, να κατακτήσουν την κορυφή της γνώσης και της αλήθειας, δηλαδή τη θέαση του Αγαθού.

β) « ἰδεῖν τό ἀγαθόν»:

Μπορεί να υπάρχει δυνατότητα να προσεγγίσει ο άνθρωπος το Αγαθό, όμως αυτό δεν ισχύει για όλους τους ανθρώπους. Μόνο οι προικισμένες φύσεις, οι άριστοι, είναι αυτοί που μπορούν να φτάσουν στην ύψιστη αυτή γνώση. Οι περισσότεροι άνθρωποι δεν έχουν εκ φύσεως την ικανότητα να αναρριχηθούν τόσο ψηλά, να κατακτήσουν την κορυφή της γνώσης και της αλήθειας, δηλαδή τη θέαση του Αγαθού. Είναι δυνατόν να μπορέσουν οι προικισμένες προσωπικότητες να το αντικρίσουν (*ιδεῖν*), να το δουν επαρκώς, ώστε να το κατακτήσουν (*ἰκανῶς ἰδῶσιν*).

γ) «καί ἀναβῆναι ἐκείνην τήν ἀνάβασιν»:

Ο Σωκράτης με την πρόταση αυτή επιστρέφει στην αλληγορία του σπηλαίου και χαρακτηρίζει την πορεία προς το Αγαθόν ως την ανάβαση από τα βάθη του σπηλαίου, την έξοδο προς το φως και τελικά τη θέαση του Ὑψιστου Αγαθού.

Η διαδικασία που πρέπει να περάσουν οι «*βέλτισται φύσεις*» για να φτάσουν στο Αγαθό, δεν είναι εύκολη. Απαιτείται κοπιώδης προσπάθεια, συνεχής και δύσκολος αγώνας. Είναι ανηφορικός και τραχύς ο δρόμος προς την κατάκτηση του μέγιστου αυτού μαθήματος, του Αγαθού. Η επανάληψη της λέξης ανάβαση (*ἀναβῆναι, ἀνάβασιν, ἀναβάντες*) υπογραμμίζει τη δυσκολία της ανηφορικής αυτής πορείας.

B2.

α) Ο σκοπός του νόμου:

- Να αποβλέπει στην **ευδαιμονία του κοινωνικού συνόλου**, παρέχοντας υπηρεσίες σε όλο το κοινωνικό σύνολο, και όχι μόνο σε κάποια προνομιούχα τάξη («ἐν ὄλῃ...ἐγγενέσθαι»).
- Να επιτυγχάνει την **αρμονική συνύπαρξη** των πολιτών. Να συνεργάζονται, δηλαδή, γόνιμα και δημιουργικά, συγκροτώντας ένα σύνολο και να μην έχουν οι τρεις τάξεις της πόλης μεταξύ τους εχθρικές διαθέσεις(«συναρμόττων τούς πολίτας»).

- Να καλλιεργεί **κλίμα συνεργασίας** μεταξύ των πολιτών. Να αναπτύσσει τον αλτρουισμό, την αλληλεγγύη, να εμφυσά στους πολίτες την επιθυμία να προσφέρουν ο, τι μπορούν για το κοινωνικό σύνολο. Να διαμορφώνει συλλογική συνείδηση, έτσι ώστε κάθε τάξη και κάθε πολίτης ξεχωριστά να ωφελεί - στο βαθμό που μπορεί - τους συμπολίτες του («μεταδιδόναί...ώφελειν»).
- Να **διαπλάθει πολίτες**, οι οποίοι θα έχουν συνειδητοποιήσει ότι έχουν κάποιο συγκεκριμένο ρόλο να διαδραματίσουν στην πολιτεία. Πρέπει, λοιπόν, ο νόμος να περάσει στη συνείδηση των πολιτών ότι δεν μπορούν να πράττουν ο, τι και όπως θέλουν, αλλά έχουν ένα συγκεκριμένο ρόλο να επιτελέσουν μέσα στα πλαίσια της πολιτείας, με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία της και κατ'επέκταση την ευδαιμονία των ίδιων των πολιτών («έμποιῶν...βούλεται»).

Ο νόμος, όπως τον ορίζει ο Πλάτωνας έχει ή τουλάχιστον προσπαθεί να έχει καθολική εμβέλεια δράσης. Δεν αποβλέπει στην ικανοποίηση των λίγων, δε γίνεται όργανο στα χέρια των ισχυρών, αλλά αποσκοπεί στο να υπηρετεί όλους τους πολίτες και να εξασφαλίζει την καθολική ευημερία. Επίσης ο νόμος έχει παιδευτικό χαρακτήρα, καθώς προσπαθεί να διαπλάσει σωστούς πολίτες με αναπτυγμένο αίσθημα συλλογικότητας και αλληλεγγύης. Ωστόσο, δεν μπορούμε να παραβλέψουμε ότι ο νόμος έχει και ένα σκληρό, απολυταρχικό πρόσωπο, καθώς ασκεί και βία εναντίον των πολιτών, τους αναγκάζει να ακολουθήσουν συγκεκριμένους δρόμους και να αναλάβουν υποχρεωτικά κάποιους ρόλους.

β) Τα μέσα του νόμου

Η πειθώ. Ο Πλάτωνας θεωρεί ότι ο νόμος θα πρέπει να πείθει τους πολίτες να συμμορφώνονται με τις επιταγές του. Δηλαδή πρωταρχικό ζητούμενο είναι οι πολίτες να μην εξαναγκάζονται, αλλά συνειδητά να ακολουθούν το νόμο. Αυτό, βέβαια, απαιτεί την κατάλληλη αγωγή, την ηθική διαπαιδαγώγηση, την καλλιέργεια της κοινωνικής συνείδησης των πολιτών, που θα τους επιτρέψει να υπακούουν στους νόμους χωρίς άσκηση πίεσης.

Η ανάγκη = βία. Ο Πλάτωνας δεν περιορίζεται μόνο στην πειθώ. Πέρα από το ότι προσπαθεί να πείσει ότι είναι σωστό αυτό που επιβάλλει, εξαναγκάζει τους φιλοσόφους να εγκαταλείψουν και να στερηθούν την ευδαιμονία τους, ενώ δεν επιτρέπει στους πολίτες να ενεργούν εκδηλώνοντας ελεύθερα τη βούλησή τους. Στους «Νόμους» ο Πλάτωνας λέει ότι ο άριστος νομοθέτης συνδυάζει την πειθώ με τη βία, η οποία αφορά τον «ἄπειρον παιδείας ὄχλον». Βλέπουμε, λοιπόν, όχι απλώς υιοθετεί και του δυο τρόπους, αλλά ορίζει και τις περιπτώσεις που ο καθένας πρέπει να εφαρμόζεται. Η βία πρέπει να εφαρμόζεται στον ὄχλο, ο οποίος δεν έχει λάβει παιδεία και δεν μπορεί με την πειθώ να οδηγηθεί στο σωστό δρόμο

Μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι ο Πλάτωνας δείχνει μάλλον μια προτίμηση προς την πειθώ, καθώς λέει ότι ο σκοπός του νόμου είναι να διαμορφώσει τέτοιους πολίτες που θα ωφελούν ο ένας τον άλλο. Φυσικά όταν γίνεται αναφορά σε διαμόρφωση, διάπλαση χαρακτήρων και νοοτροπιών, μάλλον έχουμε να κάνουμε με την παιδεία, την καλλιέργεια, την πειθώ και όχι τη βία ώκαι τον εξαναγκασμό.

B3.

- 1- Κέφαλος
- 2- Χορό
- 3- Εκδιώχθηκε κακήν κακώς από το νησί
- 4- Επωμίζονται στρατιωτικά και διοικητικά καθήκοντα
- 5- Τυραννίδα

B4.α.

ἀφικέσθαι: ανικανοποίητος

εἶπον: ρήμα

ιδεῖν: ιδέα

μεταδιδόναι: παράδοση

B4.β)

Στα πλαίσια της σύγχρονης καταναλωτικής κοινωνίας παράγονται πολλά αγαθά.

Μετά από αφόρητους πόνους στο στομάχι εισήχθη εσπευσμένα στο νοσοκομείο.

Η πρόκληση ψυχοκοινωνικών προβλημάτων από τη επιθετική συμπεριφορά οδηγεί σε φαύλο κύκλο.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1.

Η ρητορική βρίσκεται σε αναλογική σχέση με τη διαλεκτική γιατί και οι δυο τους ασχολούνται με θέματα που, κατά κάποιο τρόπο, αποτελούν κοινώς αποδεκτή γνώση στους ανθρώπους και δεν ανήκουν στο περιεχόμενο καμιάς διακριτής επιστήμης. Γι αυτό το λόγο όλοι κατά κάποιο τρόπο ασκούν και τις δύο. Όλοι, πράγματι, μέχρι ενός σημείου, οι άνθρωποι επιχειρούν και να κριτικάρουν ή να υποστηρίξουν ένα επιχείρημα και να υπερασπιστούν τον εαυτό τους ή να γίνουν κατηγοροι. Από τους περισσότερους ανθρώπους άλλοι τα κάνουν όλα αυτά στην τύχη και άλλοι από μια συνήθεια που την απέκτησαν με άσκηση. Επειδή όμως και οι δύο αυτοί τρόποι είναι δυνατοί, είναι φανερό ότι τα πράγματα αυτά μπορούν να γίνουν και με την εφαρμογή μιας ορισμένης μεθόδου. Πράγματι είναι δυνατό να ερευνηθεί η αιτία της επιτυχίας και αυτών που το κάνουν από συνήθεια και αυτών που το κάνουν τυχαία και αυτό λοιπόν ήδη θα ομολογούσαν κάποιοι ότι είναι το έργο μιας τέχνης.

Γ2α. άφωρίσθη

υπόσχες
Πλείσταις
Δρώντων

Γ2β. τά δέ τοιαῦτα ἤδη πᾶς ἂν ὁμολογήσαι τεχνῶν ἔργα εἶναι

Γ3α. δοτική αντικειμενική στο αντίστροφος
Αντικείμενο τελικό απαρέμφατο στο ἐγχειροῦσιν
Υποκείμενο τελικό απαρέμφατο στο ἐνδέχεται
Κατηγορούμενο στο τοιοῦτον

Γ3β. δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση, εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο ἐπεὶ και εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει αντικειμενική αιτιολογία

Γ3γ. γενική διαιρετική στο οἱ μὲν
Επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο δρῶσιν
Αντικείμενο στο δρῶσιν
Εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας στο δρῶσιν

Επιμέλεια
Ζανδές Δημήτρης
Καρατζέτζου Τέλια
Λαζαρίδου Άννα
Χαρτοματζίδου Μαρία